

Ivrige Iva – kaster seg ut i det

Det du vil, får du til, fikk Iva Wilson (25) fra Raudberg i Sogn og Fjordane inn med morsmelka. Den hørselshemmede nordfjordjenta har lagt et fire års masterstudium i Skottland bak seg. I sommer kastet hun seg ut i ny utfordring som produktansvarlig for Vita-kjeden. – Hørselen har aldri vært et hinder for det jeg virkelig har lyst til å gjøre, forteller Iva.

Tekst og foto Jørn Hindklev

Det er en sprudlende nordfjord-dialekt som møter meg når jeg treffer Iva for første gang. Sommeren har endelig funnet veien også til Norges hovedstad. På Rådhuskaia i Oslo er det et yrende folkeliv selv tidlig på morgenen. Det er tydeligvis flere enn en vinterbleik redaktør som har benyttet anledningen til å ta med jobben utendørs for en stakket stund. Sola skinner også for 25 år gamle Iva Wilson om dagen. Det er bare noen dager til hun skal begynne i ny jobb, som produktansvarlig for personligpleiekjeden Vita når Din hørsel møter henne for en liten sommerprat.

Kaster seg ut i ny jobb

- Jeg er veldig spent og gleder meg veldig, spru-

der hun. Det er ikke småtteri Iva kaster seg ut i. Vitakjeden har over 100 butikker spredt rundt i hele landet. – Ansvarer mitt blir make-up assessories og juleartikler. Jeg får leverandøransvar for denne type produkter og skal bestemme hvilke produkter som skal inn i hyllene, forteller Iva. Når julekampanjen fra Vita dumper ned i postkassa di, er det nettopp Iva som har vridd hjernen sin for å plukke ut akkurat de riktige produktene og som hun håper skal bugne under juletrærne på julaften. – Jeg blir jo litt skremt når alle rundt meg utbryter; skal du begynne i en slik jobb når er 25! Men for meg blir det en spennende utfordring og jeg gleder meg til å arbeide med store merkevarer. Litt "glamfaktor" blir det nok også i den

/Portrettet/

Litt om Iva Wilson

Alder 25 år

Bor i Oslo

Oppvokst i Raudberg i Sogn og Fjordane

Yrke Produktansvarlig for Vita-kjeden

Nestleder for HLFU Oslo (Hugo)

"Det du vil, får du til" er Iva sitt livsmotto.

nye arbeidshverdagen. – Ja, jeg kommer nok faktisk til å ha litt kontakt med selveste "skjønnhetskongen" Jan Thomas, ler hun. Ikke akkurat en ukjent kar for de som blar gjennom Se og Hør i ny og ne. – Selv om det blir mye sminke og kosmetikk i den nye jobben, er jeg nok ikke noen typisk jente-jente, bedyrer hun. – Det jeg gleder meg mest til, er å jobbe med de store merkevarerene.

Sure toner

Seks år gammel var Iva en aktiv krabat på hjemstedet Raudberg i Sogn og Fjordane og slett ingen jente-jente. Etter vilter kappsykling med guttekompisene gikk det galt og hun trynet på sykkel. Slaget mot hodet resulterte i nedsatt hørsel. – Det startet med at mamma begynte å merke at jeg måtte skru opp volumknappen flere hakk når jeg så på barne-TV. Det skulle imidlertid gå fire år før hun fikk høreapparat. Men den vesle jenta var svært ivrig til tross for at hun ikke hørte like godt som de andre barna. – Jeg ville være med på alt og sang og spilte i korps. Det er nesten så jeg blir litt flau når jeg tenker på det nå, for jeg var så ivrig. Men jeg sang jo forferdelig falskt og traff aldri toneleiet når jeg spilte, for jeg hørte ikke meg selv, humrer hun. – Tror mamma mang en gang syntes synd på både dirigent i korpset og lærere på skolen som ikke alltid kunne si det rett ut når jeg var skikkelig på bærtur. Når jeg fikk høre det litt i skjul at de andre ungene begynte å snakke, begynte jeg å lure. Men etter hvert skjønte jeg at det ikke var meg, men noe med meg som gjorde dette, var det faktisk en lettelse. Og en unnskyldning jeg kunne bruke. Det var ikke det at jeg var så dårlig, men at jeg hadde et handikap i forhold til de andre. – Jeg tror min historie var, og kanskje fortsatt er typisk for utkant-Norge når det gjelder mangel på kompetanse om hørsel, forteller Iva ettertensomt. – Gjennomgangstonen var at "dette vokser hun nok av seg". – Jeg kan takke en mor som aldri ga opp og som virkelig kjempet for meg og tok hørselstapet mitt på alvor.

Lærte å høre på nytt

Etter fire år med dårlig hørsel fikk den vesle jenta, som så gjerne ville henge med de jevnaldrende både på skolen og fritidsaktiviteter, høreapparat på begge ørene.

- Med høreapparatene på plass, trodde jeg at jeg at alt skulle bli så bra med en gang. Men det ble jo stikk motsatt. Jeg måtte lære meg selv opp til å høre med høreapparat, forteller Iva. Men jeg hadde en mor som var veldig bestemt og fikk klar beskjed om at høreapparatene er det første du tar på deg om morgenen og det siste du tar av om kvelden. – Dette har blitt en filosofi jeg har tatt med meg videre i livet. Hvis du kan gjøre det, så prøver du. Overgangen innebar et år med masse slit, mobbing, hodepine og forklaringer. Det er ikke nok med at du skal gå med høreapparat og lære å bruke det selv, men du skal også lære andre å forholde seg til deg med høreapparat også. – En vanskelig periode når man er ung, men nå er det en erfaring som har gjort meg sterkere som menneske, sier hun.

Tilrettelegging – kommer ikke av seg selv

Raudberg var et trygt og godt sted å vokse opp. Men det er et lite sted og på skolen hadde man aldri tidligere hatt erfaring med en hørselshemmet elev. – Høreapparat var jo noe gamle mennesker hadde. Når jeg ser tilbake var det veldig lite kunnskap og lite tilrettelegging på skolen. Mitt inntrykk fra skolegangen her hjemme er at du ikke får noe uten at du spør. Du får det ikke nødvendigvis første gang du spør, men kanskje den tiende gangen, forteller Iva. Du har kanskje skjøndt det, jenta er målbevisst og var det allerede i ung alder. – Jeg var flink på skolen. Men med mine utfordringer måtte jeg også jobbe dobbelt så mye med leksene som de andre. Det kom ikke lett. Når jeg var helt alene som hørselshemmet på skolen, ble det litt sånn at alle de andre lå på sitt nivå. Og der skulle du også være. Da jeg fikk høreapparat gikk det også opp for meg at det var så mye på skolen jeg hadde gått glipp av, så jeg presset meg til å jobbe enda hardere. Men jeg skjønte vel at jeg hadde en litt mer hektisk hverdag når jeg hver eneste ettermiddag måtte sove middag en time. Det var jeg og bestemor som lå på hver vår sofa!

"Jeg måtte lære meg selv opp til å høre med høreapparat"

Verdifull kompetanse

Det første møtet med andre hørselshemmede ungdommer ble verdifullt, men også sjokkerende. – På ungdomsskolen var jeg på mitt første elevkurs i Bergen da jeg var 13 år. Det var mitt første møte med hørselssamfunnet i Norge og det gikk opp for meg at jeg ikke var helt alene med problemene. Men samtidig gikk det også opp et lys for hva jeg som hørselshemmet har krav på. Da gikk det på godt måloøysk en liten f... i meg da jeg oppdaget hvilke muligheter som faktisk finnes. Det er jo systemet som skulle lagt til rette for meg i stedet for at det er jeg som skal legge til rette for at systemet skal tilrettelegge. Men det var utrolig nyttig å møte andre i samme situasjon og som også hadde det verre enn meg. Fra videregående skole var det eneste tilgjengelige elevkurset i landet tilbudt på Briskeby skole- og kompetansesenter i Lier, som også er en videregående skole for hørselshemmet ungdom. Besøket der ble en litt sjokkartet opplevelse. Hjemme var jeg jo egentlig

En helt ny lytteopplevelse

Få en bedre, klarere og mer naturlig lytteopplevelse ved hjelp av svært avansert digital teknologi. Som eneste produsent har vi tatt i bruk nanoteknologi for å skifte sømløst mellom ulike lytteprogram og eliminere nødvendigheten av manuell bryter.

Det er Destiny

Destiny

Den nye stilige ørehengeren fra Starkey

vant til at andre så på meg som helt normal. Der nede ble det mye inntrykk på en gang og mange som hørte så dårlig at jeg nesten hadde lyst til å skrike ut; hallo, jeg er jo helt normal! Jeg trenger jo ikke å være her! Men jeg hadde aldri tidligere hatt en forståelse av det å være hørselshemmet selv. På Briskeby fikk jeg for første gang denne forståelsen ved å se på andre. Det var rart, men har fått stor betydning for meg, forteller hun. - Uten elevkurset ville jeg nok i dag hatt et helt annet syn på det å være hørselshemmet, dessuten er det utrolig mye kompetanse der og jeg fikk lære om ting og hjelpemidler jeg ikke en gang ante eksisterte.

Fulgte slektssporene til Skottland

Du har kanskje stuset litt over at navnet ikke akkurat klinger helt norsk? Da har du rett. - Faren min er fra Skottland og jeg har familie der, forteller hun. Derfor ble Skottland også et naturlig sted å velge da hun studerte videre. - Jeg er eventyrlysten og var klar for å oppleve noe nytt. Dessuten ville jeg gjerne lære språk bedre. Skottland ble et naturlig valg. - Det er ikke mange hørselshemmede som kaster seg ut i utenlandsstudier, men jeg har alltid gått min egen vei og gjort de valgene jeg mener er riktig for meg, forteller Iva. Hørselshemmingen har aldri hindret meg i å gjøre det jeg har ønsket å gjøre. - Mange av oss hørselshemmede ungdom setter oss litt lenger bak i rekken enn det vi bør. Også i utlandet løser ting seg, de fleste er imøtekommende hvis man selv er åpen om hva man faktisk trenger hjelp til. Hennes opplevelse av tilrettelegging i forbindelse med utenlandstudiet ble svært god. - Da jeg søkte på universitet jeg gikk på i Edinburgh, måtte jeg fylle inn opplysninger om jeg hadde noen funksjonsnedsettelse. Jeg krysset av at jeg hadde høreapparat, men skjønnte ikke helt hva de skulle bruke disse opplysningene til. Overraskelsen ble stor da hun før studiestart ble invitert over til Skottland en uke tidligere enn de andre studentene for et møte med en "special adviser" som skulle være hennes kontaktperson.

"Hvis du kan gjøre det, så prøver du"

Ble tatt på alvor

- Før studiestart fikk jeg en omvisning på skolen med denne personen og vi snakket om mine utfordringer og hva jeg hadde behov for i forhold til skolehverdagen jeg hadde hatt i Norge. Og jeg fikk informasjon om hva som var tilbudene på studiestedet. Men jeg fikk klar beskjed om at hvis det var utstyr jeg ville ha med meg fra Norge, setter vi opp en time og du lærer foreleserne å bruke dette utstyret. Jeg tok med meg FM-anlegg over til Skottland og lærte foreleserne hvordan det fungerte. I tillegg fikk jeg alltid kopiert opp stensiler fra alle forelesninger. Hver uke fikk jeg også en time fritt disponibelt til hvilken foreleser jeg ønsket, hvis det var visse ting jeg ikke hadde fått med meg. Denne timen kunne jeg bruke til å gå gjennom ting jeg kanskje ikke hadde fått med meg på grunn av hørselen. Det synes jeg var kjempebra! Totalt ble det fire år i Skottland og hun kunne reise hjem med

en mastergrad i markedsføring- og ledelse. Studiet var tøft, men også en opplevelse som har gitt henne personlig utvikling og selvtillitt. - Spesielt det første året var veldig hardt for min del. Da foregikk forelesningen i store saler med opp til 400 studenter til stede. Men etter hvert som man begynte å spesialisere seg og velge ulike fagretninger ble klassene mindre og man fikk kontakt med lærere som får mer tid til å følge opp studentene. - Nå kjenner jeg kun det norske høyskolesystemet gjennom andre, men når det gjelder tilrettelegging for hørselshemmede studenter virker opplegget jeg har vært gjennom mer profesjonalsert enn det er her hjemme.

Engasjert i HLFU sitt arbeid

I dag er tilrettelegging for hørselshemmede studenter en sak hun brenner for. - Jeg har en kjempepositiv erfaring fra Skottland og kan kun snakke fra andre hørselshemmede ungdoms erfaringer når det gjelder det norske systemet. - Men det fremstår for meg at norske studiesteder i stor grad har mangelfull tilrettelegging og ikke minst forståelse for hørselshemmede studenters utfordringer. - Som student vil du oppnå gode karakterer, så hvis jeg som student gir litt og studiestedet er med på å tilrettelegge, oppnår alle det resultatet vi ønsker. - Jeg tror det er mange som har behov for bedre tilrettelegging hvis man graver dypt nok, men det er få som skriker høyt og da ender det ofte med at det ikke blir noen stor sak. - Vær ikke redd for å si klart ifra hva du trenger hjelp til, er hennes oppfordring. Engasjementet hennes for blant annet hørselshemmedes studenters muligheter har gjort at hun har engasjert seg i HLFU. - Etter at jeg flyttet til Oslo etter studietiden i Skottland hadde jeg lyst til å engasjere meg. Det resulterte først til at hun holdt et foredrag på et elevkurs Briskeby om sine erfaringer fra utenlandsstudiene. - Så ble jeg med som reiseleder for språkreisen skolen gjennomførte til England i fjor. Etter hvert ble jeg spurt om jeg hadde lyst til å engasjere meg i HLFU. Jeg har jo måttet ta en ting om gangen, men i år var det noe jeg hadde lyst til å gjøre og jeg ble valgt til nestleder i HLFU Oslo (HUGO). - For oss i lokallaget i Oslo er det viktig å arbeide for å få hørselshemmet ungdom med og kunne tilby en møteplass. Men nestlederen hadde gjerne ønsket seg litt mer engasjement fra hørselshemmet ungdom i hovedstaden. - HLFU har mange medlemmer, men i Oslo er vi vel rundt 25 stykker som er aktive og møtes jevnlig. Men jeg håper å få med flere aktive - det er viktig å få med folk med forskjellig bakgrunn og fra ulike områder for å få fram de utfordringene ungdom i Oslo faktisk møter på. Da kan lokallaget også få mer å utfordre seg selv på, utbryter hun ivrig. - Vi som er hørselshemmet ungdom må komme oss ut av likegyldighetsboblen. - Det er så mye vi kan utrette for å gjøre hverdagen enklere hvis vi belyser utfordringene vi står ovenfor i hverdagen vår.